

FORELDRENETTVERK MOT MOBBING

6. juni 2017

Bakgrunn for dette dokumentet:

Foreldrenettverk Mot Mobbing(FMM) er et nasjonalt nettverk for foreldre, utsatte og andre i nær relasjon til noen som har blitt utsatt for mobbing i skolen. Nettverket tar ikke enkeltsaker, men arbeider for endring av systemet, og målet er at det skal føre til en forbedring for de som opplever mobbing.

Dette dokumentet er utarbeidet av styret i FMM den 6. juni 2017.

Kunnskapsdepartementet sender på høring forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnsopplæringen i Norge, kalt: Overordnet del-verdier og prinsipper.

Denne skal erstatte dagens prinsippdel som i dag består av læringsplakaten. Læringsplakaten har juridisk status og karakter av forskrift og prinsipp for opplæringa.

I forslaget til ny generell del har departementet fjernet punktene fra læringsplakaten og erstattet dem med andre formuleringer.

Foreldrenettverk mot mobbing, FMM, vil i dette høringssvaret ta utgangspunkt i formuleringene som omhandler læringsmiljøet, s.16, kapittel 3.2.

Læringsplakaten sier følgende om læringsmiljøet: *Skolen og lærebedriften skal sikre at det fysiske og psykososiale læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring.*

I det nye forslaget heter det: *Skolen skal utvikle inkluderende og gode fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring.*

FMM mener denne omformuleringen er svært uheldig. Det er en vesentlig

språklig og betydningmessig forskjell på *-skal sikre* og *- skal utvikle*, en forskjell som vi oppfatter vil kunne ha uheldige konsekvenser for elever som ikke opplever å ha et læringsmiljø som er i tråd med opplæringslovens kapittel 9a.

Foreldre og elever som opplever brudd på denne forskriften vil kunne klage på at skolen ikke *sikrer* et godt læringsmiljø. Etter opplæringsloven utløser dette en undersøkelses og handlingsplikt hos skolen, og om nødvendig må skolen sette inn til tiltak for at læringsmiljøet skal oppfylle lovens krav. Formuleringen: *skolen skal sikre*, gir lite rom for tolkninger. Enten har eleven et godt læringsmiljø, eller så har han/hun det ikke, og ansvaret for det, ligger hos skolen.

Formuleringen tydeliggjør både ansvarsforhold og rettigheter for elevene.

I forslaget som er sendt på høring velger man formuleringen: *- skal utvikle*. Det er vanskelig å se for seg hvordan en elev som opplever mobbing og krenkelser skal kunne få sine rettigheter oppfylt ved å klage på at skolen ikke *utvikler* gode læringsmiljøer. Det vil være enkelt for skolen å vise til at man har planer og programmer på dette området og dermed ha oppfylt sine forpliktelser etter forskriftene. Formuleringen sier ingenting om hvilke resultater utviklingen skal gi, hvilke forventninger man med rimelighet kan stille til den og derfor ingen reell klagemulighet.

Blir denne formuleringen stående innebærer det en dramatisk svekkelse av elevenes rettigheter og klageadgang.

Forøvrig ligger det implisitt i *-å sikre* at skolen må jobbe kontinuerlig med å utvikle gode læringsmiljøer.

Videre har FMM festet seg ved fokuset på elevenes selvstendige ansvar slik det omtales i kapittel 3.2: *Alle elever skal lære seg å ta Ansvar, delta og medvirke i et inkluderende fellesskap*. Og i kapittel 1.1: *På samme vis skal elevene selv reflektere over hvordan de kan bidra til å ivareta andre menneskers verdi, og hvordan de kan bidra til å hindre at menneskeverdet krenkes*.

Her legges det stor vekt på at elevene har et selvstendig ansvar for å hindre mobbing og krenkelser av medelever. Samtidig utdypes det i svært liten grad hvilket ansvar skolen har for å sikre og opprettholde et godt miljø og hvilken verdimesig plattform et slikt arbeid skal støttes av. Det kan synes som om fokus forskyves fra den pedagogiske praksisen som skal ivareta elevenes rett til et godt læringsmiljø til den enkelte elevs etiske ballast. Det innebærer en tilsløring

av hvor det virkelige ansvaret ligger.

Samtidig kan fokuset på elevenes selvstendige ansvar bidra til å legitimere utenforskap og ekskludering. Dersom en elev av ulike årsaker ikke makter å delta i et fellesskap, hvem har ansvaret for å bøte på dette? Er det eleven selv eller skolen? I dag ser vi dessverre en praksis hvor skolene velger individrettede tiltak mot elever som krenkes og mobbes, og hvor det jobbes lite eller ingenting med elevmiljøer som legitimerer og opprettholder mobbingen. Den utsatte eleven må m.a.o tolerere en dobbel stigmatisering.

Slik forslaget til ny forskrift framstår, vil dreiningen av fokus føre til en aksept og legitimering av en negativ praksis.

Etter FMM sitt syn må kapittel om læringsmiljø gjenspeile bestemmelsene i dagens opplæringslov, hvor ansvaret for et godt læringsmiljø i sin helhet hviler på skolen.

Vennlig hilsen
på vegne av styret, Karianne Nergård Smitt
Mail: post@fmmnorge.com
Mobil: 92 83 87 82